

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2014» атты
IX халықаралық ғылыми конференциясы

IX Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2014»

The IX International Scientific Conference for
students and young scholars
«SCIENCE AND EDUCATION-2014»

2014 жыл 11 сәуір
11 апреля 2014 года
April 11, 2014

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2014»
атты IX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
IX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2014»**

**PROCEEDINGS
of the IX International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2014»**

2014 жыл 11 сәуір

Астана

УДК 001(063)
ББК 72
Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2014» атты студенттер мен жас ғалымдардың IX Халықаралық ғылыми конференциясы = IX Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2014» = The IX International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2014».
– Астана: <http://www.eni.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2014. – 5831 стр.
(қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-610-4

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001(063)
ББК 72

ISBN 978-9965-31-610-4

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық
университеті, 2014

Для повышения качества отбора концессионеров, сокращения сроков подготовки проектов и проведения конкурсов в соответствии с международной практикой предлагается упростить конкурсные процедуры.

Для сложных проектов отбор инвестора проводить по принципу предварительной квалификации, основанной на опыте компании, и применения двухэтапного конкурса.

То есть, на первом этапе отбираются лучшие технические решения с проведением государственной экспертизы и на втором - лучшее ценовое предложение.

В этом случае, не требуется разработка государственными органами ТЭО проектов и проведение необходимых экспертиз.

Пятое. Институциональная поддержка реализации ГЧП проектов

Предусматривается внедрение 2-х уровневой системы поддержки реализации ГЧП проектов, в зависимости от их масштаба и капиталоемкости.

Для сопровождения крупных и капиталоемких инфраструктурных проектов ГЧП предлагается привлекать международные финансовые организации, имеющие опыт структурирования проектов, подготовки финансово-экономических моделей и привлечения финансирования.

Для подготовки и сопровождения региональных проектов ГЧП предлагается рассмотреть два варианта решений:

- создание самостоятельных региональных центров ГЧП по примеру Карагандинской и Восточно-Казахстанской областей;
- возложение указанных функций на социально-предпринимательские корпорации.

При этом, методологическую поддержку государственным органам и вышеперечисленным структурам будет оказывать Казахстанский центр ГЧП.

В результате, для отечественных инвесторов участие в проектах ГЧП станет альтернативой ежегодным государственным закупкам, обеспечивая долгосрочный бизнес, а для государства – развитие сектора услуг.

В целом развитие ГЧП должно снизить нагрузку на бюджет, обеспечить привлечение частного сектора для оказания общественных услуг.

Таким образом, перспективы ГЧП в РК заключается в реализации пяти выше названных направлений.

Список использованной литературы:

1. Экономическая политология. Отношения бизнеса с государством и обществом: учебное пособие / под ред. А.Д.Богатурова.- М.: Аспект Пресс, 2012 [1]
2. Государственно – частное партнерство: теория и практика/ В.Г.Варнавский, А.В.Клименко и др. – М.: Изд. дом ГУ – Высшей школы экономики, 2010[2]
3. Агентство по статистике РК [3]
4. Официальный сайт Центра ГЧП- kzppp.kz [4]

УДК 336

«ЖАСЫЛ»ЭКОНОМИКА- ҚАЗАҚСТАН ДАМУЫНЫҢ ЖАҢА ВЕКТОРЫ

Жұмабекқызы Айдана, Есқақова Фариза Нақтығұлқызы

777aidana_1993@mail.ru, Fariza.e.n_93@mail.ru

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Экономика факультеті, Астана, Қазақстан

Ғылыми жетекшісі – Ш.Ниязбекова

Жасыл экономика —экономика қоршаған ортаның шегінде өмір сүретін және оның тәуелді бір бөлігі деп есептейтін, соңғы екінші онжылдықта пайда болған экономика

ғылымының бір бағыты. Қазіргі таңда мемлекетіміздің алдында, ағымдағы даму жағдайын, табиғи ресурстарын, экономикалық өсу мүмкіндіктерін және қолайлы географиялық жағдайын, сонымен қоса мұнай мен көмір энергетикасына деген мемлекет күшінің шоғырлануын, ТМД бойынша парниктік газдардың қалдықтарын интенсивті шығаратынын есепке ала отырып, ұзақ мерзімдік тұрақты дамуды қалыптастыру мәселесі тұр.[1]

Бүгінде Қазақстан экономикасының моделін «қоңыр экономика» деп атайды және ол төмендегі белгілермен сипатталады:

- экономиканың мұнай секторына, тау-кен өнеркәсібіне және ауыр өнеркәсіпке тәуелділігі (мұнай секторы ЖІӨ-нің 30%-н және мемлекет экспортының 60%-н құрайды);
- экономикалық өсу тұтқалары энергияны және табиғи шикізаттарды интенсивті қолдануға негізделуі. Ал бұл, өз кезегінде Қазақстанды әлем бойынша энергияны көп қажет ететін елдер ішінде он бірінші орынға қояды.
- Еуропадағы, Шығыс Азиядағы және Солтүстік Америкадағы дамыған елдерде тұрақты дамуға көп көңіл бөлу нәтижесінде, қазақстандық экспорт экологиялық стандарттардың орындалуына қатысты кедергілерге тап болуы;
- өңдеуші салаға тәуелділіктің басқа өндіруші салалардағы инновациялық даму мүмкіндіктерін төмендетуі.[2]

Осы күрделі мәселелерді есепке ала отырып, мемлекетіміздің алдында ҚР Президенті Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстан-2050» стратегиясында атап көрсеткен «қоңыр экономикадан» «жасыл экономикаға» өту міндеті тұр. Елбасымыз өзінің жолдауында 2050 жылға дейін жүзеге асуға тиісті басты мақсат ретінде, қуатты мемлекет негізінде, болашақ ұрпақты экологиялық қауіпке душар етпей ұзақ мерзімдік даму бағытында қоғамның жоғарғы тұрмыс деңгейін қалыптастыру екенін атап көрсетті. Ал қазіргі таңда табиғи ресурстардың сарқылу қаупі «Қазақстан 2050» стратегиясындағы аталмыш ұзақ мерзімдік дамуды қалыптастырудың бірден-бір тиімді жолы «Жасыл экономика» екенін нақтылай түседі.[2]

Жасыл экономика теориясы 3 аксиома негізінде қалыптасады:

- шектелген кеңістікте әсер ету сферасын шексіз кеңейту мүмкін емес;
- шексіз қажеттіліктерді шектеулі ресурстар жағдайында қанағаттандыру мүмкін емес;
- Жер бетіндегі тірі және өлі табиғат барлық құрауыштары өзара тәуелді.

«Жасыл» экономика экономикалық прогреспен қоршаған ортаның тұрақтылығы арасындағы өзара келісімнің жоқтығын анықтайды және «қоңыр» экономикамен салыстырғанда іс-әрекеттің кең жоспарын қамтиды. Бұл аталмыш экономикалық бағыт көмірқышқыл газының төменгі мөлшердегі қалдығына, өндірудің және тұтынудың тиімді ресурстық үлгісіне, «жасыл» инновациялық шешімдер мен жұмыс орындарын құру, кедейшілікті азайтуға, онымен қоса мыңжылдық даму мақсатына жету іс-әрекеттеріне негізделген. Онымен қоса, «жасыл» экономика жоғарғы және орта табыс деңгейіндегі мемлекеттер арасындағы бәсекелестікті күшейту мүмкіндігін ұсынады. Бұл топ елдері өздерінің қызметтерін жаңа технологиялар және инновациялық жаңалықтар ойлап табуға бағыттайды, ал бұл өз кезегінде, бәсекені қолдау мақсатында «жасыл» экономикада зор маңызға ие. Кейбір мемлекеттер үшін «жасыл» экономиканың алдында тұрған негізгі міндет-қосаған ортаға ықпал етуді тұрақты сақтай отырып, экономикалық өсуге және даму мақсаттарына қол жеткізу. Осы орайда атап өтетін бір жайт, қазіргі таңда көптеген мемлекеттер алдында қоршаған ортаға тигізетін әсердің төменгі деңгейінде адам капиталының жоғарғы даму деңгейін сақтау міндеті тұр. Ал, экономикалық және экологиялық балансты тұрақты сақтауда «жасыл» экономика «қоңыр» экономикаға қарағанда өзіндік артықшылықтарға ие.[3] Атап айтқанда:

- «жасыл» экономика- бұл жүргізіліп жатқан саясат аясында оңай жүзеге асатын нақты әрі ерекше ұсыныстар, онымен қоса соңғы нәтижелерді тиімді есептеу;
- басты экономикалық секторлардағы және табиғат ресурстары секторындағы табиғатты қорғауға бағытталған инвестициялардың көлемін өсіруге бағытталған «жасыл экономика» экономикалық өсуге, онымен қоса жұмыс орындарын құруға ықпал етеді. Оның

мемлекеттің жүзеге асырып отырған реформаларына және технологиялық инновацияларына бағытталуы бәсекелестікті күшейтеді;

- «жасыл» экономика өзінің кәсіпкерлік және тұтыну үшін маңызды экономикалық рөлін ресурс үнемдеу дәрежесін көтеру, онымен қоса көмірқышқыл газын қолдануды төмендету бағдарламасы арқылы көрсетеді;

- «жасыл» экономика қоршаған ортаға әсерді азайту, экожүйені қорғау жүйесінің күшейту және ресурстық, көмірқышқылдық, материалдық және экологиялық тиімділікті арттыру, сонымен қоса қоғам денсаулығын және байлығын күшейту мәселелерімен бірге табиғатты қорғаудың маңызды сұрақтарына жауап бере алады.[4]

Президент Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев Халыққа Жолдауында мемлекетіміз үшін болашаққа бағытталған мақсат қойды, яғни 2030 жылы Қазақстан ауасы таза, суы мөлдір жасыл мемлекет болуы қажет. Болашақ ұрпақтың денсаулығын қамтамасыз етуде, Елбасымыз энергия үнемдейтін технологияларды дамыту мемлекет алдындағы басты міндет екенін атап көрсетті. Осы орайда, біздің қолымызда бар негізгі байлық- мұнай, газ және көмірдің сарқылу қаупіне байланысты, болашақ ұрпағымыз энергия тапшылығы мәселесіне душар болмауы үшін «болашақ энергиясын» дәл қазір қолға алуға міндеті тұр.[4] «Болашақ энергиясы» негізінде мемлекетіміз энергиялық тиімділік және энергия үнемділік арқылы пайда таба алады. Әлемдік тәжірибе көрсеткендей, 1 доллар энергия үнемдеу 2 доллар қайтарым береді. Ал энергияны көмірден басқа газ, күн және жел береді. «Болашақ энергиясында» негізгі үлесті газ алады, себебі Қазақстанның көгілдір отынының қоры 3,5 триллион кубометрді құрайды. Көгілдір отынның қоры бойынша еліміз әлем бойынша алғашқы ондыққа кіреді. Мамандардың айтуынша, Қазақстанның баламалы энергия көздерінің әлуеті орасан зор. Мемлекет 2030 жылдары энергия көздерінің 20%-ын газдан, 15%-ын баламалы энергия көздерінен ала алады. 2050 жылдарға қарай бұл көрсеткіштерді 30% және 40%-ға көбейтуге болады. Ұзақ мерзімдік жоспарда «жасыл» экономика өту тұрақты экономикалық өсуді сақтап қалуға және Қазақстан экономикасының тұрақтылығын арттыруға септігін тигізеді. 5-10 жылдан кейін «жасыл» экономиканың өсім көрсеткіштері «қоңыр» экономиканың болжамды өсу деңгейінен де көп болады және «жасыл» экономика үшін алдыңғы экономикаға тән тәуекелдер мен кемшіліктер кездеспейтін болады.

2014 жылдарына қарай атмосфераға шығатын зиянды заттардың мөлшерін 2009 жылмен салыстырғанда 5,9%-ға азайту жоспарланып отыр. Қалдықтардың 21,9% -ын қайта өңдеу 2014 жылы қайта өңделе бастайды.[5]

Қазақстанның ұзақ мерзімдік дамуын қамтамасыз ететін тұрақты бағыт-«жасыл экономикаға» мемлекетіміз алғашқы қадамды жасап та үлгерді. Ол-«EXPO 2017» халықаралық көрмесінің өткізілуі. EXPO - 2017 халықаралық көрмесінің өткізілуі Қазақстан жасыл экономикасының дамуына алғашқы серпін іспетті. Елімізде 2017 жылы өткізілетін EXPO 2017 халықаралық көрмесі энергия үнемдеу бойынша, яғни күн, су, жел энергиясын пайдалануға мүмкіндік беретін әлемнің үздік құрылғыларын жинап, көрсетуге мүмкіндік береді. Қазіргі таңда, көрмені өткізуге қажетті энергияны отандық баламалы энергия көздерінен алу көзделіп отыр. Бұл жобаны ағымдық жылдың соғында ашылатын Astana Solar компаниясы жүзеге асыратын болады. Сондықтан, біздің еліміз EXPO 2017 көрмесін ұйымдастыруда «болашақ энергиясының» дәйекті мысалы бола алады. EXPO-ның аяқталуына қарай Астана «жасыл» экономиканың әлемдік стандарттарды меңгеру, жаңа технологияларды игеру бойынша дүниежүзілік зерттеу орталығына айналады. Ең бастысы, энергия көздерінің сарқылуы және қоршаған ортаның ластану мәселесін шешуге бағытталған «EXPO 2017» халықаралық көрмесі Қазақстанның баламалы энергия көздерін дамыту перспективаларын кеңейту арқылы «жасыл» экономикаға өтуге негіз болады.

Қорытындылап айтқанда, қазіргі қалыптасқан жағдайда, яғни табиғи ресурстардың сарқылу жағдайында, еліміз үшін ұзақ мерзімдік даму бағытын айқындаудың ең тиімді әрі қолжетімді жолы- «жасыл» экономика. Осы орайда, Елбасымыз Н.Ә.Назарбаев «Қазақстан 2050» стратегиясында «қоңыр» экономикадан «жасыл» экономикаға өту мақсатын ерекше

атап көрсетті. Ұзақ мерзімдік жоспарда «жасыл» экономика өту тұрақты экономикалық өсуді сақтап қалуға және Қазақстан экономикасының тұрақтылығын арттыруға септігін тигізеді. 5-10 жылдан кейін «жасыл» экономиканың өсім көрсеткіштері «қоңыр» экономиканың болжамды өсу деңгейінен де көп болады және «жасыл» экономика үшін алдыңғы экономикаға тән тәуекелдер мен кемшіліктер кездеспейтін болады.[6] Қазақстанның жаңа даму векторы іспетті «жасыл экономикаға еліміз алғашқы қадамды жасапта үлгерді. Бұл алғашқы қадам-«ЕХРО 2017» көрмесі. Халықаралық көрме Қазақстан жасыл экономикасының дамуына алғашқы серпін береді. «Болашақ энергиясы» тақырыбына арналған көрме энергия үнемдеу бойынша, яғни күн, су, жел энергиясын пайдалануға мүмкіндік беретін әлемнің үздік құрылғыларын жинап, көрсетуге мүмкіндік береді. «Болашақ энергиясы» тақырыбы аясындағы көрменің елімізде өткізілуі «жасыл» экономикаға негіз болса, ал «жасыл» экономика еліміз үшін ұзақ мерзімдік тұрақты дамудың негізі.

Қолданылған әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың 2013 жылғы халыққа Жолдауы.
2. «Қазақстан 2050» стратегиясы.
3. «Қазақстан- 2030» стратегиясы
4. Тоқтамұрат Қ. Жасыл экономика-жаңа технология, /Тоқтамұрат Қ./ Астана ақшамы.-2013.- қаңтар.-12 бет
5. Әбдірейқызы Б. Жасыл экономика, /Әбдірайқызы Ю// Экономика.-2012.-қыркүйек.-5 бет.
6. www.Bnews.kz

ПРОБЛЕМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Жунусова К.Ж., Рахимова А.Н.

karlygash.junusova@gmail.com, aydana.rahimova@mail.ru

Научный руководитель: Рыспекова М.О., к.э.н., доцент кафедры «Экономика»

Экономическая безопасность является одним из основных элементов национальной безопасности, и экономические интересы являются составной частью национальных интересов. На сегодня категория «экономическая безопасность» - составная и неотъемлемая часть современной экономической науки, она имеет свой предмет и специфические методы исследования. Интерес к ней продиктован, прежде всего, тем, что она гарантирует развитие и устойчивость экономики. Экономическая безопасность является составной частью национальной безопасности государства.

Понятие экономической безопасности по-разному рассматривается в различных государствах в зависимости от экономической политики, от места в мировой экономике и от прочих факторов, влияющих на положение страны в мировом сообществе.

Например, в США экономическая безопасность – это способность защищать или укреплять экономические интересы США по отношению к событиям, процессам или действиям, которые могут угрожать этим интересам, препятствовать им. Основное условие обеспечения экономической безопасности Японии – сохранение глобальной политической, экономической стабильности, всемерное поддержание свободной торговли, обеспечение дружественных отношений со странами, которые являются основными торговыми партнерами Японии [1].

В нашей стране экономическая безопасность является одной из составных частей национальной безопасности и согласно пункту 1 статьи 22 Закона Республики Казахстан от 09.01.2012г. "О национальной безопасности Республики Казахстан" включает: